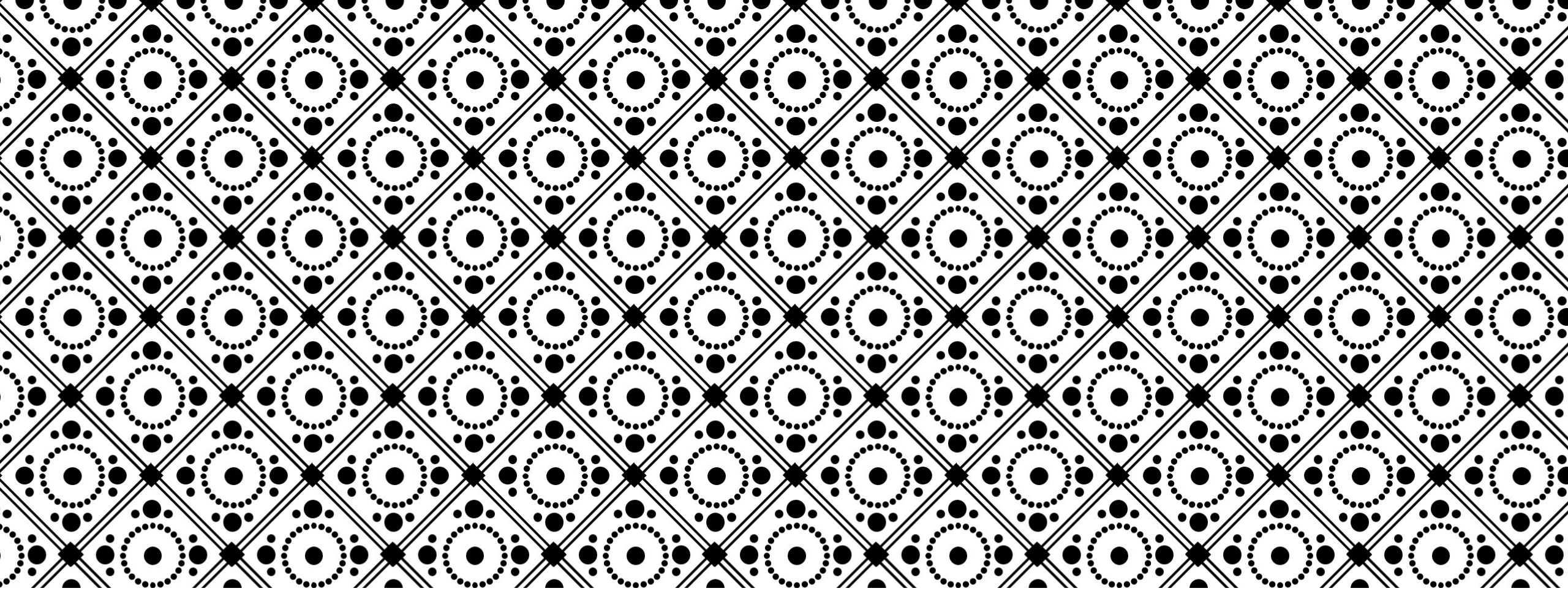

Työharjoittelu Ranskassa

Anni Aapro, Ikata, Sisustuslasi

Chartres

3.9.-5.10.2018

Ateliers Loire - Chartres

www.loire-vitrail.fr

16 Rue d'Ouarville, 28300 Léves

Työpaikkani oli Ateliers Loire, vuonna 1946 perustettu arvostettu lasiateljee. Sijaitsee Ranskan “lasimaalaus pääkaupungissa” Chartresissa, tunnin junamatkan päässä Pariisista. Chartres on tunnettu upeasta katedraalistaan.

Ateljeen perusti Gabriel Loire (1904-1996), jonka elämäntyötä jatkavat nyt hänen poikansa Jacques sekä pojanpojat Hervé ja Bruno, jotka tekevät töiden suunnittelun ja designin. Hervé Loire oli työpaikkaohjaajani.

Työntekijöitä on kymmenkunta. Työharjoitteluni aikana paikalla olivat toimistotyöntekijät Emie ja Adeline, sekä lasiartesaanit Sandra, David, Henrique, Clement, Yann, Enguerrand ja Timoteo. Jacques Loiren vaimo Micheline tekee ateljeella edelleen jonkin verran lasimaalausrestaurointia ja myy vintage-lasiteoksia kokoelmistaan. Jacques’n edesmennyt tytär Madeleine piti äitinsä kanssa taidelasigalleriaa Chartresin keskustassa. Galleria on edelleen toiminnassa ja suosittu turistinähtävyys lasimuseon vieressä.

Ateljeella suunnitellaan ja valmistetaan uusia lasimaalauksia julkisiin tiloihin, yksityisille tilaajille ja kirkkoihin, tehdään restaurointeja sekä valmistetaan pienempiä matkamuistoja ja sulatustöitä lasigalleriaan ja liikelahjoiksi. Tekniikkoina käytetään nykyään lyijykiskoa, maalausta, sulatusta, hiekkapuhallusta ja sementtivaluja. Menneinä vuosikymmeninä tilauksia on tullut Yhdysvaltoja ja Afrikkaa myöten. Gabriel Loire on toteuttanut mm. surrealisti Joan Mirón suunnitteleman mosaiikin Kansasin Wichita State Universityn julkisivuun.

Projekti 1: Lyijykiskotyön restaurointi

Ensimmäisenä projektina sain vaihtaa särkyneet lasit kahteen samanlaiseen lyijykiskopaneeliin. Koko n. 39x75cm. Työkaverit näyttivät mistä sai työvälineitä ja pääsin hyvällä opastuksella alkuun. Työnteko tuntui silti aluksi kömpelöltä ja sormi suussa ihmettelin paikkoja ja kuinka hommia tehdään. Sain kuitenkin apua aina, kun menin pyytämään, ja samalla tutustuin työkavereihin. Sain työtakin, minulle näytettiin työhuoneet ja sosiaali-tilat, mutta muuten ei juuri perehdytystä ollut. Työpaikan ilmapiiri tuntui alusta asti hyvältä, työntekijät rupattelivat hyväntuulisesti ranskaa ja kyselivät minusta, Suomesta ja opiskeluistani.

Normaali työaika oli 8:30-17, tunnin ruokatauko klo 12:15-13:15.

Heti ensimmäisellä viikolla opin hyviä vinkkejä lasinleikkaukseen. Syviä kaarevia muotoja voi leikata vaihteittain kartonkikaavan avulla. Geometrisia paloja leikataan sarjatyönä käyttäen mallipalaa, joka on lasiveitsen reunan verran pienempi kuin tarvittava pala. Uutta minulle oli myös vahamainen juotosöljy sekä hapettuneiden kiskojen kiillotus teräsharjapaisella imurilla.

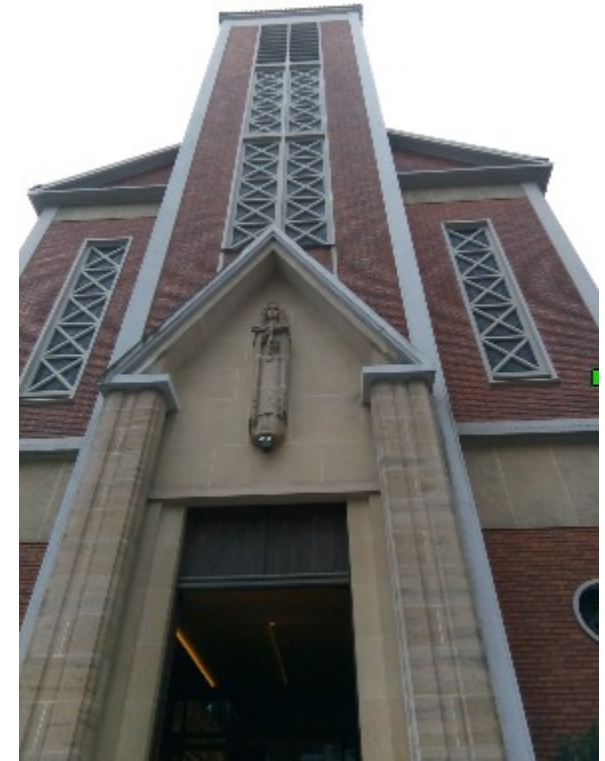

Projekti 2: Sainte Thérèse

62 Rue de l'Ancienne Mairie, Boulogne-Billancourt, Paris

Kolmen päivän aikana työskentelimme Pariisissa, Pyhän Teresan kirkossa. Olin mukana asentamassa restauroituja paneeleja. Työpäivät tulivat pitkiksi, herätys oli klo 05:15 ja palasimme klo 18:30. Edellisiltana miehet olivat pakanneet pakettiauton valmiiksi ja aamulla ajelimme kohteeseen kaksi tuntia. Autossa oli mukavasti aikaa jutella työkavereiden kanssa. Vitsailimme ja juttelimme Suomen ja Ranskan eroista. Työkaverit olivat kiinnostuneita etenkin suomalaisesta maataloudesta, liikenteestä, autoista, autokoulusta, lumesta ja talvesta, ja toki lasialasta yleisesti.

Työmaalla siirsimme painavat sementtilasipaneelit, lyijykiskotyöt, metallikehykset ja työkalut ylös telineille. Paneelit asennettiin karmeihin ruuveilla ja silikonilla. Turvalasit asennettiin lasimaalausten taakse, ja lopuksi reunat rapattiin siisteiksi tai asennettiin metallilistat. Sain osallistua kaikkiin työvaiheisiin ja yllätin miehet kantamalla sisukkaasti painaviakin tavaroita ja sain kehuja tekemällä hyvää jälkeä rappauksessa. Rappaaminen tuntui helpolta, enkä muutaman sivun jälkeen erottanut enää mikä oli omatekemä. Oli oikein mukavaa hommaa ulkoilmassa! Aamut olivat viileät, mutta päivisin oli yli +20C ja kesäistä, eli hikoillakin sai! Ennen töitä poikkesimme nopeasti kahvilla, tunnin lounastauolla klo 12-13 kävimme ravintolassa ateljeen piikkiin. Muuten taukoja ei pidetty, vaan työskenneltiin todella ripeään tahtiin. Näiden päivien jälkeen olinkin ihan kuollut. Oli opettavaista ja todella mielenkiintoista nähdä, kuinka isoja lasitöitä asennetaan.

Oppimiani asioita:

- Rappauksen resepti: laastia kymmenen isoa kauhaa, lateksia kolme korkillista ja vettä sen mukaan, että laasti on sopivan löysää työskentelyyn. Kuuma sää kuivattaa laastia nopeasti, joten vettä sai tarpeen tullen lisää pitkin päivää.
- Silikonin rippeet putsataan asetonilla ja rappauksen rannut lasissa suditaan vedellä ja pyyhitään kangasrievuilla.
- Pieniä puulastuja käytetään pitelemään paneelit paikoillaan.
- Paneeleihin juotetut lyijykiskonpätkät solmitaan karmien tukirankoihin ja kierretään kauniisti sykkyrälle.
- Tärkeää tietysti on olla varma paneeleiden numeroinnista, että osat menevät oikeinpäin ja oikeisiin kohtiin. Ennen hommiin ryhtymistä paneelit ja kehykset laitetaan numerojärjestyksessä nojaamaan valmiiksi telineiden juureen.

lhailin millintarkkaa työtä, kaikki karmit ruuvireikineen olivat juuri oikeissa paikoissaan. Työntekijöille oli sisäistynyt korkea työmoraali sekä oman käsityön arvostus. Pyritään yksityiskohdissakin kauniiseen jälkeen ja erinomaiseen lopputulokseen. Nopeaan työtahtiin motivoi palkka, sillä mitä enemmän projekteja ateljeella on, sitä enemmän palkkaakin saa. En saanut tarkkaa vastausta palkoista, vaan puhuttiin vain minimipalkasta. Ajattelin, että peruspalkan päälle saa todennäköisesti sitten bonuksia, kun isot ja arvokkaat projektit valmistuvat. Kysyin myös tilausten rahoituksesta. Kirkkojen kalliit restaurointityöt kustantaa kirkot sekä lahjoittajat. Tämänkin kirkon ilmoitustaululla oli pyyntö tehdä lahjoituksia restaurointityötä varten.

Projekti 3: Notre dame D'Andé

5 Rue des Écoles, 27430 Andé, Ranska

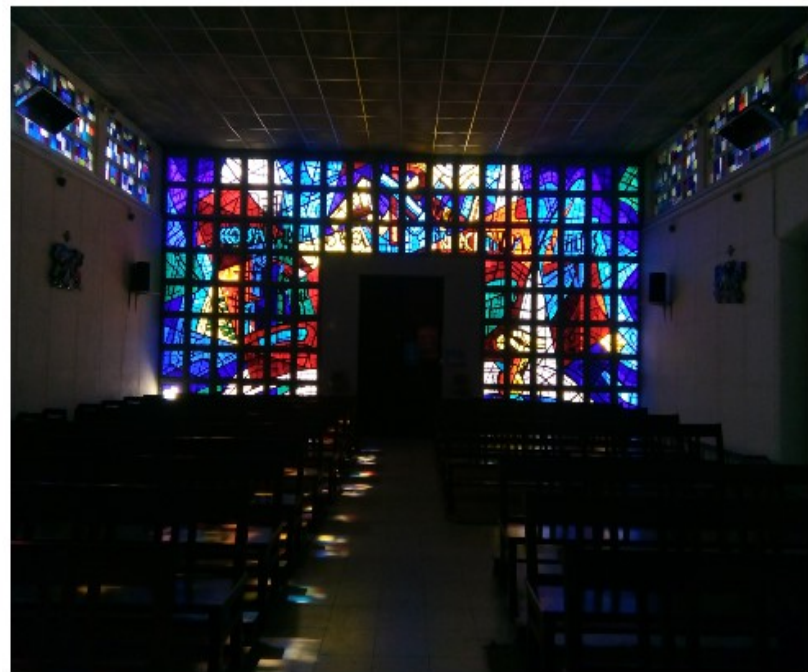
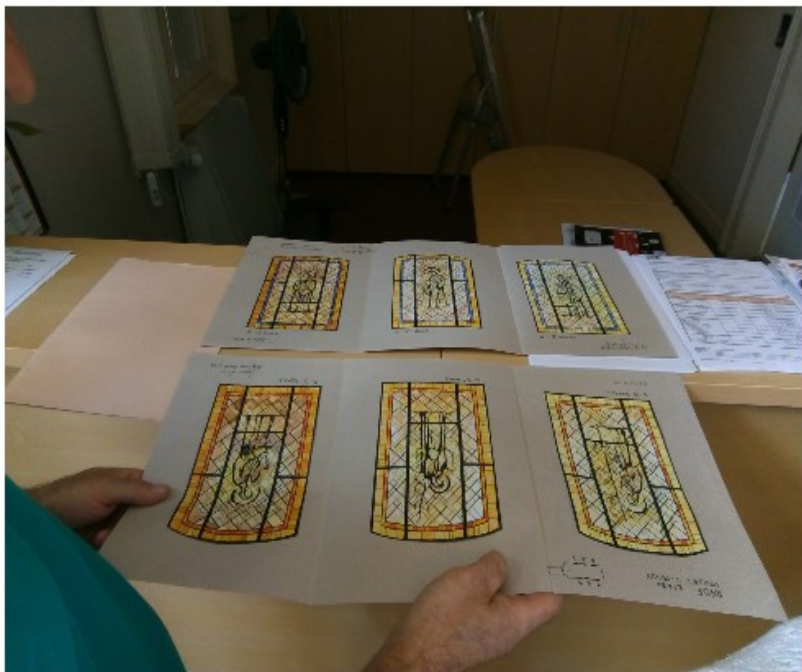
Kylän vanhaan pieneen kappeliin on tilattu uudet Hervén suunnittelemat kiskotyöt kaikkiin kuuteen ikkunaan keskikäytävän molemmin puolin. Työt esittävät perinteisesti Jeesusta, Neitsyt Mariaa, opetuslapsia ja pyhimyksiä. Kävimme yhtenä päivänä poistamassa ensimmäisen ikkunan ja ottamassa mitat karmeista.

Tässä olin enemmän apukätenä ja siistijänä, sillä työ vaati osaavia riuskoja käsiä ja voimaa. Vanha rappaukset murrettiin vasaralla ja taltoilla, ja koko ikkuna irrotettiin rautakarmeineen, jonka jälkeen otettiin mitat ja lopuksi laitettiin ikkuna takaisin paikoilleen. Kiinnityksessä käytettiin kiiloja, jotta karmit pysyvät paikoillaan.

Kävimme liikelounaalla pitkän kaavan mukaan kylän ja kirkon edustajien kanssa, sekä iltapäivällä arvioimassa kylässä olevan modernin kirkon lasimaalauksia, jotka kaipaavat myös kunnostamista. Oli mukava kuulla ranskan kieltä ja tutustua sosiaalisiin tilanteisiin ja tapoihin. Oli silti ulkopuolinen olo, kun en osannut kieltä, ja todella harva puhuu englantia.

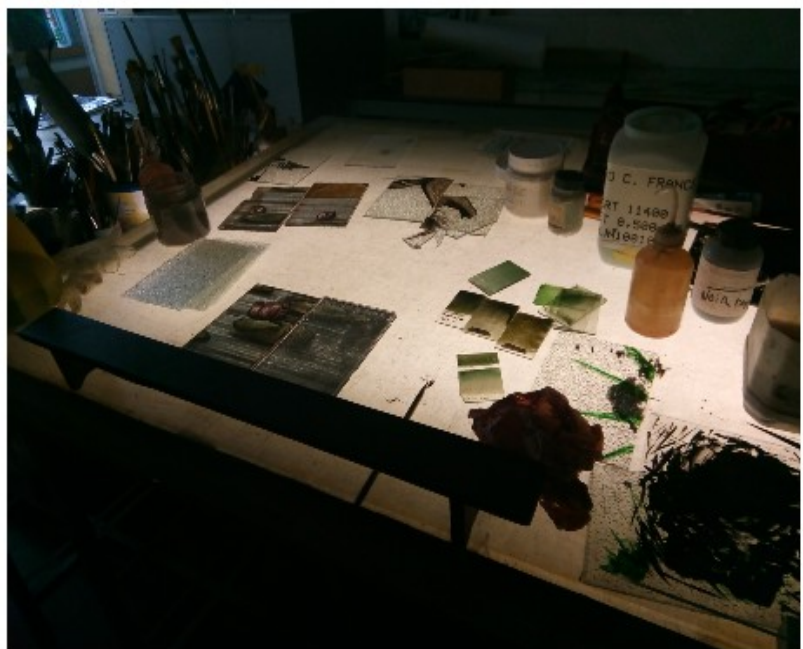

Projekti 4: Lasimaalauksen restaurointi

Opettavaisin ja mielenkiintoisin työtehtäväni oli restauroida Micheline Loiren arviolta 60-luvulla tekemät lasimaalauspaneelit. Paneelit olivat olleet sisätiloissa väliovina. Osa lasista oli rikki, joten tehtävänäni oli maalata palat uudelleen. Hankalinta ja eniten aikaa vievää olikin yllättäen lasien irrotus karmeista. Epoksiliima oli todella sitkeässä, joten ainoa vaihtoehto oli laittaa paneelit karmeineen pävineen uuniin ja sulattaa liima pois. Karmeissa oli myös kiinni muovitiivistettä, joka valitettavasti poltti tummat jäljet reunalaseihin. Palojälkien poistaminen vaati parin päivän rapsutuksen teräsvillalla, asetonilla ja sprillä. Leikkasin uudet kirkkaat lasit särkyneiden tilalle ja aloitin maalauksen.

Lasimaalijauhe sekoitettiin veteen ja arabiankumiin, mikä oli minulle uutta. Oikeiden sävyjen valinta tuotti harmaita hiuksia ja välillä sekoitussuhde epäonnistui (liikaa kumia tai liikaa vettä) ja väri vetäytyi lasin pinnalla ja rapisi polton jälkeen pois. Ohjaajani Sandra ei osannut englantia, joten kommunikaatio oli välillä vaikeaa, ja kyselin elekielellä suurimman osan ajasta, tai käytimme Google translatoria vaikeimpiin kysymyksiin. Meillä oli silti hauskaa! Testipalojen ja muutamien yritysten jälkeen maalaus alkoi kuitenkin sujua. Hihittelin mielessäni, että nyt tiedän miltä Ecce Homon amatöörirestauroijasta tuntui! Uuniohjelma oli max. 650C, poltossa meni n. 5 tuntia, joten aamupäivällä uuniin laittamani lasit sain vielä iltapäivästä jatkomaalaukseen.

Maalausten valmistuttua muokkasin Hervén pyynnöstä työtä lisäämällä reunuksiin ruskeat lasit. Paneelit olivat n. 190cm korkeat, joten opin myös, kuinka isojen ruudukkomaisten töiden kiskotus kannattaa tehdä: rappustekniikalla. Silloin työ ei pääse taittumaan mihinkään suuntaan kovin helposti. Ateljeella käytetään myös pistetinausta, eli vain saumat juotettiin. Näin työhön ei tule lisäpainoa ja kustannukset pienenevät.

Viimeistelin restauroinnin kiskottamalla ja lisäämällä U-kehykset. Lopputulokseen olin tyytyväinen, sillä restauroidut palat eivät pistäneet juurikaan silmään kokonaisuudesta, vaikken niistä täysin alkuperäisen näköisiä saanutkaan. Hervé kommentoi usein vain "C'est bon", hyvältä näyttää. Tason tietäen tein ilmeisesti riittävän hyvää jälkeä, sillä jos he eivät olisi olleet tyytyväisiä, olisin varmasti saanut lisää ohjausta. Oli todella hauskaa tehdä koko restaurointi alusta loppuun itse, vaikka ajallisesti menikin kauan. Tätä työtä tein kolmen viikon ajan, mutta välillä teimme etämatkoja kohteisiin tai sain muita kiireellisempiä tehtäviä väliin. Huomasin silti kiskotuksen sujuvan paljon nopeampaan tahtiin kuin aloittaessani, eli työtapojen sisäistämistä ja nopeutta tuli lisää.

Projekti 5: Église Saint-Ayoul

2 Cour des Bénédictins, 77160 Provins, Ranska

Viimeisellä viikollani kävimme yhtenä päivänä Provinsissa asentamassa loput paneelit restauroitavana olevaan kirkkoon. Kirkko oli kokonaan paketissa ja paikalla oli restauroijia eri yrityksistä. Tähän kohteeseen tulevat lasimaalaukset ovat ateljeen uutta tuotantoa ja työt olivat upeita. Osa oli jo asennettu aiemmin paikoilleen. Kylän keskiaikaiset rakennukset ovat UNESCO:n suojelukohteita ja paikka oli idyllinen. Asennettavat paneelit oli tehty sulatustekniikalla. Päivä oli väsyttävä, joutuimme lähtemään jo klo 05:15 aamulla. Sain nukuttua vain pari tuntia sitä ennen, sillä stressasin aikaista herätystä ja oli jo kotiinpaluuajännitystä vatsassa. Olin Brunon mukana aamusta käymässä lasinkäsittelyliikkeessä, jossa paneeleihin tehtiin karkaistus, eli turvalasikäsittely: paneelit käytetään nopeasti korkeassa lämpötilassa ja jäähdytetään nopeasti. Kohteessa autoin kittaamaan ikkunat paikoilleen sekä kantamaan työkaluja. Kävimme yhdessä taas lounaalla ja jatkoimme iltapäiväkolmeen. Iltapäivästä sain vapaata ja kiersin kylällä ja pääsin torkkumaan autoon, koska raavaammat miehet tekivät ikkunankarmeihin poralla reikiä kiinnitystä varten, eikä siinä ollut avuntarvetta eikä mielenkiintoista seuraamista.

Vapaa-aika

Viikolla työpäivien jälkeen olin ihan kuitti, joten monesti vain laitoin iltaruoaan ja seuraavan päivän lounaan ja menin unille. Vuokrahuoneeni sijaitsi 3,5 km päässä Mainvilliersin kaupuniginosassa ja kävelin töihin päivittäin. Harkitsin pyörän vuokraamista, mutta totesin, että olikin palauttavaa kävellä rankan päivän jälkeen kotiin. Reitti oli kaunis, kun aurinko nousi aamuisin kaupungin ylle. Kahtena ensimmäisenä viikonloppuna kiertelin Chartresissa, jossa katedraali ja lasimuseo olivat elämyksellisiä. Lenkkeilin L'Eure-joen vartta vihreällä reitillä. Chartresin valofestivaali sattui ihanasti syntymäpäiväkseni. Kaupunki oli täynnä ihmisiä ja eri puolilla keskustaa oli valoesityksiä, varjoteatteria ja koristeelliset vanhat rakennukset oli valaistu mitä upeimmin. Kävin syömässä ravintolassa ja muutenkin koko reissun aikana herkuttelin patongilla, juustoilla, croissantteilla ja leivoksilla, kun ihania leipomoita oli joka puolella. Kolmas viikonloppu meni harmittavasti flunssassa sängynpohjalla. Koleat aamut ja kättelyt ja poskisuudelmat tekivät tehtävänsä pohjoisen tyttöön.

Viimeisenä viikonloppuna kävin tietenkin Pariisissa. Heti lauantai-aamusta kiersin kolme tuntia Louvressa, joka oli mykistävä aikamatka ihmiskunnan kulttuureihin ja taiteeseen. Kävin Notre Damella, Sacre Coeurilla ja Montmartren idyllisillä kaduilla. Löysin halpakauppa Tatin ja tein edullisia pieniä ostoksia. Yhtenä maanantaina, kun olimme töissä St. Theresen kappelissa, jäin Pariisiin illaksi yhden bändin keikalle. Keikkapaikka oli Pariisin philharmonikkojen pytingin vieressä ja kävin silloinkin syömässä hienossa ravintolassa, tosin hikisenä ja farkut ja käsivarret laastissa. Ruoka oli hyvissä ravintoloissa taivaallista, mutta kasvissyöjänä peruslounaspaikoissa pienillä paikkakunnilla oli tarjolla vain kuivakka vuohenjuustosalaatti.

Huoneen vuokrasin RoomLala –nettipalvelun kautta. Palvelu oli kätevä ja luotettava peruutusturvineen. Huone oli kaksikerroksisessa viihtyisässä rivitalossa 2 km päässä keskustasta. Kämppikseni Vincent ja Christophe olivat molemmat aikuisia luotettavia miehiä ja todella mukavia. Vincent puhui hyvää englantia ja auttoi ensimmäisinä päivinä. Kävimme mm. hänen autollaan supermarketissa. Vincentin tyttöystävä vieraili toisinaan asunnolla, mutta viikonloput sain olla yksikseni, mikä sopi todella hyvin. Oli myös helppo sopia siivousvuoroista ja muista arkiaskareista.

Nautin työharjoittelusta suunnattomasti, viisi viikkoa olivat elämäni hienoimmat ja kokemus oli ikimuistoinen ja voimaannuttava. Opin ammatillisesti ihan hurjasti ja kielitaito parani. Käytin vaihdon aikana englantia, ranskaa ja portugaliakin. Keskustella en ranskaksi edelleenkään osaa, mutta sanasto kasvoi paljon ja perusasiointi kaupassa ja ravintoloissa sujui ranskaksi. Totuin myös ranskalaisiin suudelmiin alkukankeuden jälkeen. Tapa tuntui vain väsyttävältä, kun joka aamu tervehdittiin työtoverit poskipusuin ja pomot käteltiin aamuisin. Joka ikinen aamu...

Matka sujui muutenkin kommelluksitta, mitä nyt pieniä väärinymmärryksiä kielimuurin takia välillä sattui. Flunssan takia en ehtinyt käydä Orleansissa niin kuin olin alun perin suunnitellut. Pääsin silti työmatkoilla näkemään paljon eri kaupunkeja ja maaseutua, upeita kirkkoja ja linnoja. Olen onnellinen, että työharjoittelu järjestyi ja kiitän Hervé Loirea ja Ateliers Loiren taitavia artesaaneja hyvästä ohjauksesta ja ystävällisyydestä.

